

דף מו.

עין משפט א

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ו ה"ט

עין לעיל דף מה: עין משפט י

עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' שבועות פ"ו ה"ח

אָחַד הַנְּשָׁבַע בֵּינוּ לְבֵין עֲצָמוֹ וְאֶחָד הַנְּשָׁבַע בְּרַבִּים. ז
 וְאֶפְלוּ נִשְׁבַּע בְּשֵׁם הַמִּיּוֹחַד בְּה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְנַחֵם הָרִי
 זָה נִשְׁאָל עַל שְׁבוּעָתוֹ וּמִתִּירִין לוֹ. נִשְׁבַּע עַל דַּעַת רַבִּים
 אוֹ שֶׁנֶּדַר עַל דַּעַת רַבִּים אֵין מִתִּירִין לוֹ לְעוֹלָם אֶלָּא לְדַבֵּר
 מִצְוָה:

ז. כסף משנה: אחד הנשבע בינו לבין עצמו ואחד הנשבע ברבים. בפ' השולח (גיטין דף ל"ו) אמר אמימר הלכתא נדר שהודר ברבים יש לו הפרה ע"ד רבים אין לו הפרה ויש ספרים דגרסי אמר אמימר הלכתא אפילו למ"ד נדר שהודר ברבים יש לו הפרה ע"ד רבים אין לו הפרה וכתבו התוס' דאפילו לאותם ספרים מדפסק בע"ד רבים דאין לו הפרה מכלל שסובר דברבים יש לו הפרה דאי אין לו כ"ש ע"ד רבים ומה הוצרך לפסוק הלכתא בע"ד רבים כיון דאפילו ברבים אין לו הפרה ושלא בלשון פסק ה"ל לומר אפילו למ"ד ברבים יש לו הפרה וכו' אע"ג דקאמר (התם) לעיל דאדריה ליה ברבים אליבא דרב נחמן דקי"ל כוותיה בדיני ולענין דינא אתשיל לענין פרעון כתובה הא פריך בתר הכי הניחא למ"ד ואיכא למימר דאדרב נחמן נמי קאי ומדאדריה רב אחא נמי להווא מקרי דרדקי ע"ד רבים משמע דקסבר דברבים יש לו הפרה ורב יוסף דאמר בפ' ע"פ אדור ברבים דלא אשתה שיכרא משמע דסבר דברבים אין לו הפרה לא קי"ל הכי וכן פסקו הרא"ש והרשב"א והר"ן והמרדכי. ומ"ש ואפי' נשבע בשם המיוחד בה' אלהי ישראל, בפ' ד' נדרים (דף כ"ב) אמר רבא אמר ר"נ הלכתא פותחין בחרטה נזקקין לאלהי ישראל ומשמע לרבינו דה"ה לשם המיוחד: נשבע ע"ד רבים או שנדר וכו'. מימרא כתבתיה בסמוך. ומ"ש אלא לדבר מצוה. שם והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה יש לו הפרה כי ההוא מקרי דרדקי דאדריה רב אחא (על דעת רבים) דהוה פשע בינוקי ואהדריה רבינא דלא אשתכח דדייק כוותיה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן רכה פעיף כא

כא. כח. נדר שעל דעת רבים אין לו התרה בלא דעתם^ח, אלא אם יש מצוה בהתרתו.

הגה: ויש מחמירין שאפי' עם דעתם^ט אין להתירו לדבר הרשות, וכן נכון להחמיר לכתחילה.

הגה: נשבע שלא יכנס חבירו לביתו, ויש בביתו ביהכנ"ס הוי דבר מצוה ומתירין לו שיבא חבירו ויתפלל ברבים.

וכן לעשות שלום בין איש לאשתו, או משום צורכי רבים.
וכן לצורך פרנסתו.

הגה: ואם אותם הרבים אומרים שלא להתיר לו גם לצורך מצוה אין מתירין לו^י.

הגה: מי שנשבע שלא ליהנות מאביו^כ, ומתחרט מיקרי דבר מצוה ומתירין לו.

כא. כט. אין נקראים רבים פחות משלשה^ל וכגון שיפרט אותם בשעת הנדר על דעת פלוני ופלוני ופלוני, אבל אם אמר סתם על דעת רבים יש לו התרה.

וי"א שאם נדר בפני שלשה אפי' לא פירט אותם אלא אמר סתם על דעת רבים^מ, אין לו התרה שמסתמא על דעת רבים שעומדים לפניו אמר.

ח. מימרא דאמימר בגיטין ל"ו ע"א, והיינו שצריך גם דעתם וגם התרה. ט"ז.

ט. לפי שאין חרטתם שוה שזה מתחרט מטעם זה והשני מטעם אחר, אבל לדבר מצוה כולם מסכימים ומתחרטים בחרטה אחת לצורך קיום המצוה. ש"ך ס"ק נ"ט.

י. ב"י בשם הריב"ש ומהר"ם פדוא"ה בסי' ס"ב.

כ. אפי' על דעת רבים, ומתירין לו מטעם דכולם מסכימים מאותו טעם.

ל. כרב נחמן בגיטין מ"ו ע"א, וכ"כ הרא"ש והרשב"א והר"ן. ובעינן שיפרט אותם הג', כ"כ התוס' שם, והרא"ש והר"ן.

מ. מ"מ צריך לומר על דעת רבים אפי' שעומד בפניהם, כ"כ הטור בשם ר"ת, וכ"כ המהרי"ק בסי' נ"ב.

הגה: נשבע סתם וידענו על מי נתכוון כגון שאמר שנשבע על דעת ג' רבני העיר ואין שם אלא ג' רבנים ידועים הוי על דעת רבים^י.

הגה: ד' שנשבעו יחד שלא לעשות דבר אחד, הוי שבועה על דעת רבים שכל אחד נשבע לשלשת חבריו ועל דעתן^פ.

הגה: י"א דנדר שהודר על דעת רבים שהותר בדיעבד הותר^ע, ואין לסמוך על זה כי אם בשעת הדחק, ויש צורך בדבר.

הגה: אם נשבע על דעת רבים בדבר שיש בו נדנוד עבירה מותר להתיר לו בלא דעתם, כי אין דעת רבים מסכימה בדבר שיש בו עבירה^פ.

הגה: מי שנשבע שלא לעשות דבר פלוני כי אם ברשות^צ ג' אנשים שנקב בשמותם, אינו נקרא נשבע על דעת רבים דנקט אלו להקל לעשות ברשותם בלא התרה.

עין משפט ד הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"י

הָבֵא אַחַר נְפִלִים ק אֶף עַל פִּי שְׂיָצָא רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּשֶׁהוּא
חֵי הָבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחֲלָה. וְכֵן בֶּן תִּשְׁעָה שְׂיָצָא רֹאשׁוֹ

נ. ב"י בשם הריב"ש.

ס. ואם נשבעו ע"ד כל אחד מהם לא מיקרי על דעת רבים, מהמב"ט, וכתב עליו הש"ך בס"ק ס"ח דאין זה מוכרח.

ע. והיינו אמר בסתם ע"ד רבים, אבל בפירטם אין להקל אפי' בדיעבד. כ"כ הש"ך בס"ק ס"ט.

פ. ב"י בשם תשובת הר"ן בסי' מ"ב.

צ. דדוקא שאומר על דעת רבים, או ע"ד פלוני ופלוני שאז שיתף דעת הרבים בעיקר הנדר, לא כן כשאמר כי אם ברשות דלא הוי ע"ד רבים. ש"ך ס"ק ע'.

ק. כסף משנה: הבא אחר נפלים וכו'. כתב הרב המגיד מפורש בגמרא שאין הלכה כשמואל וכו'. ואני אומר שאין דבריו אלה מכוונים דשמואל לא אמר אלא לענין חמש סלעים אבל לענין נחלה לדידיה נמי בן תשעה שהוציא ראשו חי הבא אחריו אינו בכור וכן מבואר בגמרא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מֵת הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחֲלָה שְׁזָה שְׁנֵאמַר (דברים
 כא-יז) 'רֵאשִׁית אֲנוּ' הוּא שְׁלֹא נוֹלַד לוֹ קֶדֶם לְזֶה וְלֹד
 שְׁיִצָּא חֵי לְאֹוִיר הָעוֹלָם. לְפִיכֶן בֵּן תְּשֻׁעָה שְׁהוֹצִיא רֹב
 רֵאשׁוֹ חֵי הֵבֵא אַחֲרָיו אֵינוֹ בְּכוֹר:

שו"ע חו"מ סימן רעז פעיף ו

ו. מה שאמרה תורה כי הוא "ראשית אוננו" היינו שלא נולד לו קודם ילד
 שיצא חי לאויר העולם, וע"כ בן תשעה שיצא רוב ראשו חי ואח"כ
 מת, הבא אחריו אינו בכור, אבל הבא אחרי נפל הרי הוא בכור אף שהנפל
 הוציא ראשו ש כשהוא חי.

עין משפט ה הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הי"ד

הכוותית והשפחה שילדו, ואחר כך נתגירו ונשתחררו
 וילדו ולד אחר הרי זה פטור שנאמר (במדבר ג-יב)
 (במדבר יח-טו) 'פטור רחם' ואין זה פטר רחם. וכן הבא
 אחר הנפלים כל נפל שאמו טמאה לדה הבא אחריו
 אינו פטר רחם. וכל נפל שאין אמו טמאה לדה כמו

ר. ממשנה בפ"ח דבכורות דף מ"ו ע"א.

ש. ואפי' יצא כולו חי, הבא אחריו בכור לנחלה, אלא נקט במשנה ראש הנפל כשהוא חי
 אלא לאשמועין שביצא ראשו חי אין להבא אחריו דין בכור לכהן, וכ"כ הסמ"ע ס"ק
 י"ג.

וכתב הש"ך בס"ק א' דכן הוא בפירוש ברש"י בחולין בפרק המקשה דף ס"ח ע"א ד"ה
 אע"פ.

ת. כסף משנה: הנכרית והשפחה שילדו וכו'. שם במשנה וכת"ק. ומ"ש וכן הבא אחר
 הנפלים. שם במשנה: כל נפל וכו' עד וחייב לפדות. משנה שם (דף מ"ז):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הַמִּפְּלֵת כְּמִין דָּגִים וְחֲגָבִים אוּ הַמִּפְּלֵת יוֹם אַרְבָּעִים
וְכִיּוֹצֵא בָהֶן הֵבֵא אַחֲרָיו בְּכוֹר לִפְהֵן וְחִיָּב לְפָדוֹת:

שו"ע יו"ד סימן ששה סעיף כב

כב. כט. המפלת כמין בהמה חיה ועוף שחצי פניהם דומה לצורת אדם, או שיצא הולד מחותך איברים הנולד אח"כ אינו פטר רחם א.

הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"ו עין משפט ו.ז.זו.

בין שנסתפק לנו אם הוא בכור או פשוט כגון שנתערב עם אחר אינו נוטל פי שנים. וכיצד עושין. אם הפרו ולבסוף נתערבו פותבין הרשאה זה לזה ונוטלין חלק בכורה עם אחיהם. ואם לא הפרו כגון שילדו במחבואה אחת אין פותבין הרשאה ואין כאן חלק בכורה:

הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"ט

בכור לנחלה הוא הנולד לאב ראשון שנאמר (דברים כא-יז) 'פי הוא ראשית אנו'. ואין משגיחין על האם אפלו ילדה כמה בנים הואיל וזה ראשון לאביו יורש פי שנים:

שו"ע חו"מ סימן רעז סעיפים ח ט יא

ח. בכור לנחלה הוא זה שנולד לאביו ראשון שנאמר כי הוא ראשית אנו,

א. שם במשנה בבכורות וכחכמים.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואין משגיחין על האם ^ב אפי' ילדה כמה בנים הואיל וזה ראשון לאביו יורש פי שנים.

ט. היו לו בנים בגיותו ונתגייר אין לו בכור לנחלה ^ג, אבל ישראל שהיה לו בן משפחה או מגויה הואיל ואינו קרוי בנו הנולד לו אחריו מישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים.

יא. נסתפק לנו אם הוא בכור או פשוט כגון שנתערב הבכור עם אח אחר, אינו נוטל פי שנים, וכיצד יעשו אם הוכרו ולבסוף נתערבו כותבים הרשאה זה לזה ונוטלים חלק הבכורה ^ד, אבל אם לא הוכרו כגון שילדו במחבואה אחת אין נוטלין חלק הבכורה ^ה.

ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון אינו יורש ^ו אף אחד מהם, והבא אחריו אינו נוטל חלק הבכורה אפי' בהרשאה מן הספק.

ב. במשנה בכורות מ"ו ע"א. ובגמ' ב"ב קכ"ו ע"ב.

ג. פלוגתא דר"ל ור"י בבכורות מ"ז וק"מ"ל כר"י, וגם אם ישא אח"כ ישראלית ויהיה לו בן ממנה אין זה בכור כי הוא לא ראשית אוננו שהרי בנו הראשון מגויות יש להם יחוס אחריו דכתיב במלכים ב' פ"כ-י"ב בלאדן בן בלאדן, משא"כ בישראל הנולד לו בן משפחה או מגויה שאינו מיוחס אחריו אלא בנה. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ד. מימרא דר' ינאי ב"ב קכ"ז ע"א.

ה. שנאמר והיה הבן הבכור, שמשמע שיהיה בן בכור ודאי שהוכר בשעת לידתו. סמ"ע ס"ק כ"א.

ו. שכל אחד ידחנו אצל חבירו לומר לו לאו בן אבינו הוא, והמוציא מחבירו עליו הראיה. סמ"ע ס"ק כ"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

דף מו:

עין משפט א

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א הט"ו

חֲתָךְ הָעֶבֶר בְּמַעֲיָהּ ז' וְהוֹצִיאוּ אֵיבָר אֵיבָר הֵבֵא אַחֲרָיו
אֵינוֹ פֶּטֶר רָחֵם. בֵּן שְׁמוֹנֶה חֳדָשִׁים שֶׁהוֹצִיא רֹאשׁוֹ וְהוּא
חַי וְהִחְזִירוֹ וּמַת. וְכֵן בֵּן תְּשַׁעַה שְׁמַת וַיֵּצֵא רֹאשׁוֹ
וְהִחְזִירוֹ וְאַחַר כֵּן יֵצֵא אָחִיו וַיִּלְדָּה. זֶה שְׂיִלְדָּה אֵינוֹ פֶּטֶר
רָחֵם. שְׁהָרִי נִפְטָר בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל רֹאשׁוֹן. וּמִשְׁתַּצָּא פְּדִיחָתוֹ
פּוֹטֵר הֵבֵא אַחֲרָיו:

שו"ע יו"ד סימן שה סעיף כב

עין לעיל דף מו. עין משפט ה

עין משפט ב

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ה הט"ו

קָרַע אֶת הַבֵּהֱמָה אוֹ שָׁחַט בְּהֶמְהָ טְרֵפָה וּמָצָא בָּהּ בֶּן
תְּשַׁעַה חַי צָרִיף שְׁחִיטָה לְהַתִּירוֹ וְאֵין שְׁחִיטַת אָמוֹ
מוֹעֵלֶת לוֹ. וְאִם לֹא גָמְרוּ לוֹ חֲדָשָׁיו אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַי
בְּמַעֲי הַטְּרֵפָה הָרִי זֶה אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּאֵיבָר מֵאָמוֹ.
כָּל עֶבֶר שֶׁהוֹצִיא רֹאשׁוֹ וְהִחְזִירוֹ וְאַחַר כֵּן שָׁחַט אֶת אָמוֹ
אֵין שְׁחִיטַת אָמוֹ מוֹעֵלֶת לוֹ וְהָרִי הוּא כְּיִלּוּד וְצָרִיף
שְׁחִיטָה:

ז. כסף משנה: חתך העובר במעיה וכו'. שם במשנה (דף מ"ו) והיוצא מחותך הבא אחריו
אינו בכור לכהן: בן שמנה חדשים שהוציא ראשו וכו' וכן בן תשעה שמת וכו'. משנה
שם. ומה שכתב ומשתצא פדחתו וכו'. משנה בפרק המפלת (גדה דף כ"ח) ומייתי לה
בבכורות (דף מ"ו): פרק יש בכור:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן יד פעיף א

א. המקשה ללדת והוציא העובר את ראשו אע"פ שהחזירו הרי הוא כילוד ח ואינו נותר בשחיטת אמו ט, לפיכך אם הוא בן ח' חי או מת, או בן ט' מת אסור. ואם הוא בן ט' חי נותר בשחיטת עצמו י.

עין משפט ג הרמב"ם הל' איפורי ביאה פ"י ה"ו

נחתך הולד במעיה ויצא איבר איבר. כ בין שיצא על סדר האיברים כגון שיצאה הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך. בין שיצא שלא על הסדר אינה טמאה לדה עד שיצא רבו. ואם יצא ראשו כלו כאחד הרי זה כרבו. ואם

ח. ממשנה חולין ס"ד ע"ב. ובחור"מ ס"י רע"ז מבואר דרוב פדחתו הוי כאילו יצא כל ראשו והב"ח בחור"מ מחק תיבת רוב, והש"ך בס"ק א' כתב דאין למחוק. וכ"כ הט"ז.
ט. ואפי' שהה שם במעי אמו עד שכלו לו חודשיו קודם שחיטת אמו. כף החיים אות ה'.
י. ואפי' אמו טריפה. ש"ך ס"ק ב'. ואם לא ידוע אם היה בן ט' או פחות אם נשתהה ח' ימים אחרי שנולד כולו מותר, כמ"ש בסי' ט"ו. כף החיים אות ח'.

כ. כסף משנה: נחתך הולד במעיה ויצא אבר אבר וכו'. וכתב הרב המגיד וסובר רבינו דראש זה כל הראש בעינין וכו'. ונ"ל שאין טעמו משום דר"י לא נקט רוב הראש משמע דכל הראש קאמר דהא איכא למימר דאמתני' סמוך דקתני [ביצא כדרכו] משיצא רוב ראשו [ואיהו ס"ל שכל שיצא כדרכו לא שני לן בין מחותך לשלם] ועוד דאידי דאמר רבי אלעזר אפילו הראש עמהם נקט איהו ל"ש אלא שאין הראש עמהם ושם י"ל דכדי למעט המחלוקת בין רבי אלעזר ורבי יוחנן פירשו כן: ואיכא למידק למה כתב רבינו משתצא רוב פדחתו הרי זה כילוד דהא מפשטא דמתניתין משמע דכל פדחתו הוא רוב ראשו. ושם י"ל שרבינו סובר שאינו נקרא רוב אלא הגלגולת לבד לא מקום העינים והפה והלחיים ואי אמרת דמתניתין משיצא כל פדחתו קאמר והיינו כל ראשו והא ודאי לא פדחת בלבד קאמר אלא פדחת עם הגלגולת וכדאיתא בירושלמי א"כ היינו כל ראשו והיכי קרי ליה מתני' רוב ראשו ולפיכך פירש דמתניתין ה"ק איזהו רוב ראשו משיצא רוב פדחתו שתיבת רוב הנזכר בתחילה מושך עצמו ואחר עמו וכוונת המשנה להודיענו דראש אינו נקרא אלא הגלגולת לבד שהוא נגמר בסוף הפדחת דאל"כ מאי איצטריך לאודועי איזה רוב ראשו אטו אנן לא ידעינן לשעורי אלא ודאי כדארן. אח"כ מצאתי ספר רבינו מוגה ונמחק בו תיבת רוב:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לא נחתך ויצא כדרכו משתצא רב פדחתו הרי זה כילוד
אף על פי שנחתך אחר כך:

שו"ע יו"ד סימן קצד סעיף י

יב. נחתך הולד במעיה אינה טמאה טומאת לידה, עד שיצא רובו או ראשו ל כולו כאחד.

ואם לא נחתך ויצא כדרכו, משיצא פדחתו מ הרי זה כילוד אע"פ שנחתך אח"כ, ולא דוקא שיצא לחוץ ממש אלא משיצא חוץ לפרוזדור הוי כיצא.

עין משפט ד הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"ב

בכור שנולד אחר מיתת אביו אינו נוטל פי שנים.
שנאמר (דברים כא-טז) 'והיה ביום הנחילו את בנורו וגו' (דברים כא-יז) 'כי את הבכור בן השנואה יכיר'. ואם יצאת פדחתו בחיי אביו אף על פי שלא יצא כל ראשו לאויר העולם אלא לאחר מיתת אביו הרי זה נוטל פי שנים:

שו"ע חו"מ סימן רעז סעיף ו

ו. מה שאמרה תורה כי הוא "ראשית אוננו" היינו שלא נולד לו קודם ילד

ל. היינו מן התורה, אבל מדרבנן טמאת לידה אם יצא אבר אבר חוץ לפרוזדור והחזירו, וטמאה ג"כ טומאת נדה מן התורה, דא"א לפתיחת קבר בלא דם. ש"ך ס"ק ט' מהלבוש.

מ. או רוב פדחתו, כ"כ הטור והב"י.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שיצא חי לאויר העולם^ג, וע"כ בן תשעה שיצא רוב ראשו חי ואח"כ מת, הבא אחריו אינו בכור, אבל הבא אחרי נפל הרי הוא בכור אף שהנפל הוציא ראשו^ה כשהוא חי.

עין משפט ה.ו. הרמב"ם הל' גירושין פי"ג הכ"א

מְצֹאוֹהוּ הָרוּג אֹ מֵת. ^ע אִם פִּדְחָתוֹ וְחָטְמוֹ וּפְרָצוֹף פָּנָיו קָיְמִין וְהַפִּירוֹהוּ בְּהֵן שְׁהוּא פְלוֹנִי מְעִידִין עָלָיו. וְאִם נָטַל

ג. ממשנה בפ"ח דבכורות דף מ"ו ע"א.

ס. ואפי' יצא כולו חי, הבא אחריו בכור לנחלה, אלא נקט במשנה ראש הנפל כשהוא חי אלא לאשמוענין שביצא ראשו חי אין להבא אחריו דין בכור לכהן, וכ"כ הסמ"ע ס"ק י"ג.

וכתב הש"ך בס"ק א' דכן הוא בפירוש ברש"י בחולין בפרק המקשה דף ס"ח ע"א ד"ה אע"פ.

ע. כסף משנה: מצאוהו הרוג וכו' אע"פ שיש להם סימנים בגופו ובכליו וכו'. רבינו כתב בפ"ז מהל' נחלות שאם לא הכירו פניו אבל היו סימנים מובהקים בגופו והכירו אותם אין משיאין את אשתו משמע שבשום סימן לא מהני להשיא אשה א"כ מ"ש כאן אע"פ שיש להם סימנים בגופו אע"פ שהם סימנים מובהקים קאמר דאין מעידין עליו וא"כ קשה מאי האי דקאמר ואפילו שומא דהא שומא סימן גרוע הוא כדמשמע בגמרא (יבמות דף ק"כ) דהא פליגי ביה אי הוי סימן מובהק, וע"ק שכתב בפ"ג מהל' גזילה הסימנים המובהקין סומכים עליהם ודנים על פיהם בכ"מ דין תורה. ואין לדחות דדוקא לענין דיני ממונות קאמר ולא לענין איסורא. חדא דא"כ מאי בכ"מ דקאמר. ועוד שפסק בפ"ג מהל' אלו שמחזירין גט ע"י סימן דנקב יש בו בצד אות פלונית. וליישב כל זה צריך לומר שג' מיני סימנים הם. סימנים מובהקין ביותר כגון נקב יש בו בצד אות פלוני וסימן כזה סומכים עליו אפילו לענין איסור א"א. ויש סימנים גרועים ביותר כגון ארוך וגוץ וסימן כזה אין סומכין עליו אפילו לענין דיני ממונות. ויש סימנים מובהקין קצת ובהני הוא דאיבעיא לן אי הוו דאורייתא או דרבנן וחילוקים אלו הם מוכרחים בגמרא וכמ"ש המפרשים: והשתא מ"ש רבינו בפ"ז מהל' נחלות שאע"פ שיש בו סימנים מובהקין אין משיאין את אשתו היינו דוקא בסימנים מובהקין קצת אבל אם היו סימנים מובהקין ביותר משיאין את אשתו ומ"ש כאן אע"פ שיש סימנים בגופו היינו במובהקין קצת ומש"ה שייך לומר ואפילו שומא דבלישנא בתרא אמרינן בגמרא דכ"ע סימנים דרבנן כלומר סימנים מובהקין קצת ובשומא קא מיפלגי ר' אלעזר סבר סימן מובהק הוא כלומר מובהק ביותר ורבנן סברי לאו סימן מובהק הוא כלומר לאו סימן מובהק הוא ביותר. וה"ק רבינו אע"פ שיש בגופו סימנים

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

אֶחָד מֵאלוֹ אֶף עַל פִּי שְׂיֵשׁ לָהֶם סִימָנִין בְּגוֹפּוֹ וּבְכַלְיוֹ
וְאֶפְלוֹ שׁוּמָא אֵין מְעִידִין עָלָיו שְׂמָא אַחַר הוּא. בְּמָה
דְּבָרִים אָמוּרִים בְּשָׂרְאוֹהוּ בְּתוֹךְ שְׁלֶשָׁה יָמִים אַחַר
הִרְיָגְתּוֹ אוֹ אַחַר מִיתָתּוֹ. אֲבָל אַחַר שְׁלֶשָׁה אֵין מְעִידִין
עָלָיו מִפְּנֵי שְׂפָרְצוּף פָּנָיו מִשְׁתַּנָּה:

שׁוּ"ע אה"ע סימן יז סעיף כד

כד. מה. מצאו הרוג או מת, אם פדחתו וחוטמו **פ** ופרצוף פניו קיימים והכירוהו בהם, מעידים עליו ותנשא, אבל חסר אחד מאלו אף

מובהקין קצת אין מעידין עליו ואפילו שומא דאיכא למ"ד שהוא סימן מובהק ביותר אין מעידין עליו משום דלא קי"ל כוותיה אלא כרבנן דאמרי שאינה סימן מובהק ביותר ואע"פ שהיא סימן מובהק קצת אין משיאין עליה. ועל דרך זה יש לפרש מ"ש רבינו לקמן ישראל שאמר מת איש יהודי עמנו במקום פלוני כך וכך צורתו וכך היו סימניו אין אומרים באומד הדעת פלוני הוא עד שיעיד העד שהוא פלוני וכו' דבסימנין מובהקין קצת מיירי ולא הוצרך רבינו לפרש דבסימן מובהק ביותר שמשאין עליו מפני שסמך על מ"ש בפ"ג דמחזירין גט ע"פ סימן מובהק דנקב יש בו בצד אות פלוני. וכן י"ל שסמך על מ"ש בפרק זה אם השליכוהו בים והשליכו מצודה אחריו והעלו ממנו אבר שא"א שינטל מן החי ויחיה ה"ז מעידין עליו ומשיאין את אשתו וע"כ מיירי כשיש להם סימן מובהק באותו אבר שהוא של אותו אדם דאל"כ הא איכא למיחש דילמא אבר דאדם אחר הוא כדחיישינן בפרק האשה שלום בעובדא דחרוכא וכ"כ נמוקי יוסף ודקדק מדכתב רבינו אבר אחד ממנו נראה שניכר להם בודאי שהוא ממנו וכ"כ ה"ה, והר"ד כהן כתב שסמך על מ"ש הנהו עובדי בסוף יבמות (דף קכ"ב) דקולר בני אדם שיצאו ממקום למקום והסיח עכו"ם לפ"ת קולר בני אדם שהלכו ממקום פלוני למקום פלוני מתו וקברתים והשיאו את נשותיהם ומעשה דששים בני אדם שהיו הולכים לכרכום ביתר וכו' וכיון דבהני עובדי אע"פ שהעכו"ם לא היה בקי בהם ולא בשמותיהם השיאו את נשותיהם ע"י שאמר העכו"ם שהיו הולכים למקום פלוני כ"ש היכא דיהיב ביה סימן מובהק שמשאין על ידו:

פ. ואין משגיחין לא בפה ולא בעיניים, כ"כ הב"י בשם הרמ"ה, ופרצוף הפנים היינו הלחיים.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

שיש בו סימנים מובהקים ביותר בכליו, אינם כלום דחיישינן לשאלה **ז**.
 ואפי' אם יש סימנים שאינם מובהקים בגופו ואפי' שומא אין מעידים
 עליו, אבל אם היה סימנים מובהקים בגופו כגון יתר או חסר אבר או
 שינוי באחד מאבריו, משיאיין. אבל קצר וארוך וחיור וסומק לא הוי
 סימן מובהק **ק**.

הגה: מו. ק' סימנים שאינם מובהקים אפי' להצטרף לשאר אומדנות
 המוכיחות אינם כלום **ר**.

הגה: מז. גבשושית גדולה **ש** על חוטמו, או חוטמו עקומה הרבה, או רושם
 באבריו או בגופו, הוי סימן מובהק, אבל שיניים גדולות **ת** לא הוי
 סימן מובהק, וכל מה שמהני בישראל מהני בגוי מסל"ת **א**.

עין משפט ז הרמב"ם הל' גירושין פי"ב הט"ו

מִי שֶׁחִזְקָה אִשָּׁת אִישׁ וְהִלְכָה הִיא וּבִעֲלָה לְמַדִּינַת הַיָּם
 וְשָׁלוֹם בֵּינָם לְבִינָה וְשָׁלוֹם בְּעוֹלָם וּבָאָה וְאָמְרָה מִתּ בְּעֲלִי
 נְאֻמָּנָת וְתַנְשֵׂא אוֹ תַתִּיבָם. חִזְקָה שְׂאִינָה מְקַלְקֶלֶת עֲצָמָה

ז. לאו דוקא שאלה דה"ה אבידה ומכירה, וא"כ ארנקי, כיס ואוכף נמי, דאע"ג דלא
 חיישינן בהם לשאלה, חיישינן למכירה ואבידה. כ"כ הח"מ.

ק. והוא משו"ת הרא"ש כלל נ"א הביאו הרמ"א, ואפי' מאה סימנים שאינם מובהקים לאו
 כלום, ומשמע מלשון השו"ע דכתב אפי' שומא אין מעידין משמע דשומא הוי סימן
 אמצעי, אך אם צמצם המקום של השומא ואמר במקום פלוני ואבר פלוני, הוי סימן מובהק,
 וכ"כ הב"ש בס"ק ע"א מהרד"ק.

ר. מפסקי מהרא"י ברמ"א. ושם הביא דיעה אחת דמצטרפין, דאי אפשר שיודמנו כולם
 באיש אחד ואז עושים הדבר לסימן מובהק, כ"כ הח"מ.

ש. שם במהרי"ק קפ"א ורל"ד.

ת. היינו אם נמצא שיניים כאלו לרוב העולם, ואם לאו הוי סימן מובהק כ"כ הח"מ.

א. משו"ת מהר"ם. וכתב הח"מ שהאו"ז הביא דעת רבינו שמחה דלא מהני כל הנ"ל רק
 בישראל שמתכוון להעיד, שאז מדקדק בסימנים, לא כן בגוי אף שיספר מהסימנים
 אינו מדקדק דלא מתכוון להעיד. ועיין בת"ה סי' רצ"ט.

וְתֹאסֹר עֲצָמָהּ עַל בְּעֻלָּהּ הָרֵאשׁוֹן וְעַל זֶה וְתִפְסִיד כְּתֻבָּתָהּ
מִזֶּה וּמִזֶּה וְלִהְיוֹת בְּנִיָּה מִמְזִרִין בְּדָבָר הָעָשׂוּי לְהַגְלוֹת
לְכָל. וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ וְלֹא לְטַעַן טַעֲנָה שָׂאֵם הוּא חֵי
סוּפוֹ לְבֹא אוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חֵי. וְכֵן אִם בָּא עַד אֶחָד וְהָעֵיד
לָהּ שְׂמֵת בְּעֻלָּהּ תִּנְשָׂא עַל פִּי שֶׁהִדְבָּר עָשׂוּי לְהַגְלוֹת.
אֶפְלוּ עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ שְׂפִחָה וְעַד מִפִּי עַד מִפִּי עֶבֶד
מִפִּי שְׂפִחָה מִפִּי קְרוֹבִיו נְאֻמָּנִים לוֹמְרֵי מֵת פְּלוֹנִי וְתִנְשָׂא
אִשְׁתּוֹ אוֹ תַתִּיבָם עַל פִּיהֶם:

שו"ע אה"ע סימן יז פעיף ג

ח. הלך בעלה למדינת הים^ב, ובאו ואמרו לה מת בעלך מותרת. אפי'
עבד^ג ושפחה או קרוב או עד שפיסולו מדרבנן, אבל עד שפיסולו
מדאורייתא^ד, או כותי או ישראל מומר, נאמנים רק במסל"ת.

ב. והוא מסוף יבמות במשנה דף ק"כ. ועל ידי קול הברה בעיר שמת, אין משיאין. תשובת
הרמב"ן הביאה הרמ"א.

ג. הב"ש הביא ממהרשד"ם דדוקא ידוע שהעבד כשר, דסתם עבד פסול מדאורייתא ע"ש.

ד. והוא מיבמות כ"ה.